

Rom 6 - Innledning

Innhold: Først at nådens overstrømmende rikdom på ingen måte aksepterer synden, eller gjør oss mindre forpliktet til å leve et hellig liv. Nåden tvert imot forsterker denne forpliktelsen, fordi vi i Kristus har fått et liv hvor synden skal dødes og hvor vi skal øves i et nytt og hellig liv (v. 1-11). Deretter en alvorlig formaning til de som tror, om å bruke denne sin frihet fra syndens herredømme, til å vise at de nå er Guds og rettferdighetens tjenere. Denne formaningen understrekes med sterke eksempler (v. 12-23).

I en sterk Åndens kraft har apostelen nå gjennom de første fem kapitlene i brevet, tatt for seg og vist hva som er den eneste veien til frelse for den fortapte menneskeslekten. Først har han bevist at alle mennesker er under synd og fordømmelse. At det ikke finnes noe hos oss som kan kalles rettferdig. Men så har han deretter vist at vi like sikkert blir rettferdige og frelst bare av nåde, ved troen på Kristi rettferdighet. Det er på Kristi rettferdighet Gud har grunnlagt et nåderike som hersker og som skjuler all synd.

Nå vil han vise oss at denne store nåden slett ikke går sammen med et syndig liv, men tvert imot dører synden. Dermed blir det åpenbart hvordan rettferdiggjørelsen og helliggjørelsen alltid vil være knyttet levende og inderlig sammen hos de som tror. Paulus begynner med å ta opp og imøtegå en grov påstand, som er et misbruk av Guds ord om den store nåden. Noe kjødelige kristne svært lett, og svært ofte benytter seg av. De sier at når det er slik at vi blir rettferdiggjort bare av nåde, ved troen og uten gjerninger. Og når nåden bare blir ennå større, der synden blir stor. Bør vi ikke da bare fortsette å synde, for at nåden fortsatt kan vise seg større og større for oss -? Å trekke en slik ugudelig konklusjon av den saliggjørende nådelæren, blir kraftig imøtegått av Paulus. Det gjør han ved å peke på hvordan de som tror er forenet med Kristus, og dermed i ham er døde fra synden og oppreist til å vandre i et nytt liv. Dette er i korthet det første del av dette kapitlet handler om.

Rom 6, 1

1: Hva skal vi da si? Skal vi fortsette i synden for at nåden kan bli så mye større?

Hva skal vi da si? Det betyr: Hvilken konklusjon skal vi så trekke av denne store læren vi nå har hørt om nåden? Først blir spørsmålet stilt slik, generelt. Deretter konkretiseres det nærmere: Skal vi fortsette i synden, for at nåden kan bli så mye større? Og av denne formuleringen forstår vi at Paulus har v. 20 i forrige kapittel i tankene ("Men der synden ble stor, ble nåden enda større"). Paulus forutså at denne store trøst og sannhet både kunne mistydes og misbrukes. Noe som ville bli til stor skade for læren om nåden. Det ville evangeliets fiender, og uforstandige og sovende kristne, sørge for. Allerede i Rom 3: 8 ser vi at evangeliets motstandere virkelig feiltolket apostelens lære om nåden slik. De sa at det Paulus lærte, det var at "vi kan like gjerne gjøre det onde for at det gode kan komme av det". Og i v. 31 i samme kapittel møter Paulus denne fiendtlige argumentasjonen med disse ordene: "Opphever vi så loven ved troen? Langt ifra! Tvert imot stadfester vi loven."

Den samme forkastelige beskyldningen har til alle tider vært reist mot dem som med alvor og kraft forkynner Kristi evangelium. Det sies at "med en slik lære, hvor gjerningene ikke betyr noen ting, og hvor de største syndere skal få nåde, bare ved troen på Kristus, - så slår dere dørene vidt opp for all slags synd og skam. Da behøver en jo ikke lenger gjøre noe som helst godt. En kan jo leve fritt i synd, bare en tror! Nåden skjuler jo alt, og blir jo bare enda større, der synden blir stor! Riktig en uheldig og

forkastelig lære!" Blinde i sin egen rettferdighet, eller i sin oppfatning av hvordan de selv kan bli rettferdige, forkaster de på denne måten Guds store nåde, og den eneste veien til at de selv kan bli frelst. Og dermed også selve middelet til en sann helliggjørelse. Men i tillegg til denne forferdelige forherdelsen, finner vi også, midt i flokken av dem som mener de tror på evangeliet, mange som konkret misbruker nådens lære til å leve fritt i sitt kjødelige liv.

For det første har vi de falske kristne, som altfor lett lar seg trøste i synden. Deres oppfatning av evangeliet er at alt hviler jo bare på nåden. Vi er jo alle syndere. Derfor skal vi ikke tale om å døde synden ... Og så fortsetter de å leve i sine synder, uten noen som helst anger. Dernest har vi også selv et falskt hjerte og en djevles list, som gjør at selv oppriktige kristne, når de blir trøtte i kampen mot synden, ofte blir slappe og lettsindige. De er ikke lenger på vakt, og i bønn. Da dukker det opp tanker om at når vi likevel alltid har synd, og frelses bare av nåde, så kan det da ikke være så nødvendig å døde synden. Det var derfor svært viktig at Paulus hadde et klart standpunkt mot en slik oppfatning av budskapet. Og det finner vi gjennom hele dette kapitlet. På det spørsmålet som er reist: "Skal vi fortsette i synden for at nåden kan bli så mye større?" svarer han først dette:

Rom 6, 2

2: På ingen måte! Hvordan kan vi som døde fra synden, fortsette å leve i den?

På ingen måte! Paulus bruker sin vanlige, sterke uttrykksform i avsky for en så forferdelig forvrengning av Guds sannheter (konf. Rom 3: 4: "Langt derifra!"). "På ingen måte", Gud bevare oss fra å nærme oss slike holdninger! Igjen tilbakeviser han altså et slikt syn. Nå med et nytt spørsmål som sier oss hvor fullstendig uforenlig det er med den kristnes nye liv, å bruke nåden til å skjule, eller til støtte for, fortsatt å leve i synd. Han spør: Hvordan kan vi som døde fra synden, ennå leve i den?

Vi som døde fra synden. Hva kan dette bety - "død fra synden"? Noen har ment at her siktes det til rettferdiggjørelsen, eller vår frihet fra syndens skyld, og fra å bli tilregnet synden. Og denne tilstanden er jo riktig nok den eneste fullkomne frihet fra synden vi får mens vi er her i livet. Med tanke på dette forholdet, kunne vi vel kalles "døde fra synden". Men her er spesielt to forhold som viser at Paulus tenker nok på noe annet. Noe som gir et mere direkte svar på det spørsmålet som er reist. Det første er at selve ordene som er brukt i dette "døde fra synden", anvendes om vårt personlige forhold til noen eller noe. Se f. eks. Rom 7: 4: "døde fra loven", Gal 2: 19: "ved loven døde jeg for loven, for at jeg skulle leve for Gud", og Gal 6: 14: "verden er korsfestet for meg og jeg for verden". Men vi kan ikke finne at samme uttrykk som Paulus bruker her, blir brukt for å angi rettferdiggjørelsens nåde, eller vår frihet fra synden.

Det andre, som sier oss hva apostelen egentlig vil ha fram her, er den forklaringen han selv tilføyer i de versene som følger etterpå, 3-11. Han sier: "Eller vet dere ikke at alle vi som ble døpt til Kristus Jesus, ble døpt til hans død? Vi ble altså begravet med ham ved dåpen til døden, for at slik som Kristus ble oppreist fra de døde ved Faderens herlighet, slik skulle også vi vandre i et helt nytt liv". Og videre (v. 6): "Vi vet at vårt gamle menneske ble korsfestet med ham for at synde-legemet skulle bli tilintetgjort, så vi ikke lenger skal være slaver under synden". Med disse ordene får vi Paulus' mening med v. 2. Og denne forklaringen innebærer selvsagt først og fremst at vi har del i forsoningen gjennom Kristi død. Dermed er vi fri fra syndens skyld og dom, som om vi selv hadde lidt døden for syndene våre. Men ikke bare det. Paulus taler her om selve det gamle mennesket, som "korsfestet med Kristus, for at synde-legemet skulle bli tilintetgjort".

Med disse ordene forklarer han både uttrykket: "døde fra synden", men også dette at vi da ikke lenger skal kunne "fortsette å leve i den". For her skjelner han mellom vårt "gamle menneske", og "synde-legemet". Med "det gamle menneske" menes hele vårt gamle jeg, vårt tidligere liv og levnet i

synd og vantro. Mens derimot "synde-legemet" er selve den syndige naturen med alle dens onde lyster og begjær. Denne syndige naturen er der fremdeles hos den som er født på ny, men som ved nevnte "korsfestelse" skal undertvinges og dødes. Her har vi altså fått hele forklaringen på vårt 2. vers. For uttrykket at vi er "døde fra synden", forklares med at "vårt gamle menneske ble korsfestet". Og når det gjelder dette at vi "ikke lenger kan leve i synden", sies det altså her at synde-legemet skulle bli tilintetgjort, "så vi ikke lenger skal være slaver under synden".

At vi "døde fra synden", forklarer Paulus ved at vi i dåpen ble innpodet til samfunn med (v. 5) Kristus, og dermed også fikk del i hans død, hans oppstandelse og nye liv. Vi "er blitt forenet med Kristus", sier han, "i en død som har likhet med hans død". Og hans død var en død fra synden (v. 10). I sin død tok Kristus det endelige oppgjøret for våre synder, som han nå ikke mer skal bære, og la dem for evig bak seg. Slik har også alle Guds barn, "i en død som har likhet med hans død", lagt bak seg det gamle syndelivet, så vi ikke lenger skal være treller under synden.

Men mange av dem som ikke vet hva det er å bli født på ny, oppfatter dette som om det bare er tale om en pakt, et løfte i dåpen, som forplikter oss til å avdø fra synden og leve for Gud. Hvis vi oppfatter det slik, da har vi fremdeles slett ikke forstått apostelens mening med uttrykket: "døde fra synden". Sant nok handler det også om en pakt. Men dermed er slett ikke alt sagt. Vielsen og løftet som brud og brudgom gir hverandre, skaper ikke automatisk et godt ektepar. Det må være skapt noe i hjertet deres som heter kjærlighet. En prestevigsel, og løftet som avgis, skaper ikke uten videre en virkelig sjelesørger. Det kreves en ånd som har omsorg for sjelene. På samme måte gjør heller ikke bare dåpen og pakten at menneskene er "døde fra synden", hvis det ikke også skjer et guddommelig verk i sjelen.

Kristus taler om å "bli født av vann og Ånd" (Joh 3: 5), og Paulus om "badet til gjenfødelse og fornyelse ved Den Hellige Ånd". Slike ord viser oss hemmeligheten, og hele meningen med ordene: "vi som døde fra synden". Her taler nemlig Paulus ikke om falske kristne. Ikke om noen som er døpt, men fremdeles lever i vantro. Nei, han taler om dem som virkelig har "tatt imot nådens overflod og rettferdighetens gave" (Rom 5: 17). Hos disse finnes et guddommelig liv, en Ånd, som ikke kan tåle synd. Og der blir det sannhet og virkelighet at de "døde fra synden" (konf. Rom 8: 9-10).

Det skjedde et Åndens verk i sjelen, så vi ble født av Gud. Vi fikk et nytt hjerte, en ny ånd og et sinn som ikke kan leve i synden. Dette er den andre store og herlige gaven som gis oss ved troen. Det er bare vår egen erfaring som kan tolke dette best. Vi vet hvordan vi forgjeves kjempet under loven, for å få et hellig sinn. Men alltid opplevde vi at når det av og til lyktes at synden ble dempet, så vokste ondskaperen inne i oss tilsvarende. Men så fikk vi tvert imot oppleve at når jeg endelig gav opp alt mitt eget strev, så ble jeg frelst av bare nåde og ingen ting annet. Jeg fikk se meg fri fra synden og lovens dom - bare i Kristus alene. Men da fikk jeg også straks en fullstendig ny, hellig Ånd og lyst i mitt hjerte, som var totalt ukjent for meg før. Jeg fikk et nytt, villig og hellig sinn som elsket Guds lov og hatet det onde som jeg kjente levde i meg. Det verdslige og syndige livet, som før hadde vært mitt liv og min lyst, ble nå en plage for meg.

Det er dette underets verk i sjelen Johannes taler om, når han sier at "hver den som er født av Gud, gjør ikke synd", og "han kan ikke synde, for han er født av Gud" (1Joh 3: 9). "Han kan ikke synde", sier altså apostelen. Dette er det mest underlige vi opplever, at om så de forferdeligste fristelser plager oss, ja til og med overrumpler og kaster en kristen over ende, så kan han ikke fortsette å leve i synden, - så lenge "Guds sæd blir i ham". Han kan ikke gjøre synd, dvs. bevisst drive på å synde. Dette som Paulus her kaller å "leve i den". Vi kan, som vi sa, kastes over ende av synden, så vi likesom faller i både ild og vann. Men vi kan ikke leve i dette. Vi må reise oss fra dette, så fort vi kan. Slik er det med den som er "født av Gud": Et fall gjør bare at vi blir enda mer redd for synden. Vi begynner på nytt å

gå på den rette veien. Nå er vi blitt ennå mer våkne og gudfryktige. Men alt sammen bare så lenge "Guds sæd blir i ham".

En kristen er slik at når han bare får være i fred for synden, og får leve med Gud etter hans bud, da har han det godt. Da lever han sitt egentlige liv. Men kommer synden over ham, da blir han redd. Han plages, er urolig, som om en fiende har overfalt ham. Av dette ser en klart at hans rette liv er et hellig liv - og at han altså er "død fra synden". Så sier da også Luther i sine velkjente ord: "Det er umulig at det mennesket som lider under synden (av å synde mot Gud), ikke skulle være hellig. For den ene djevelen driver ikke den andre ut". Det er dette guddommelige verket i sjelen som også gjør at til og med verdslige mennesker overraskes over dem som begynner å leve i Kristi evangelium. De ser at disse vender seg bort fra hele ånden i verden, og fra alt sitt gamle, egenrådige liv. De ser at nå lever de et helt annet liv i denne verden. Og det er vel dette som er den beste forklaringen på apostelens uttrykk: "vi som døde fra synden", dette store som alltid skjer: Vi fikk virkelig oppleve hva nåde er. Vi fikk et nytt sinn, som gjorde at vi begynte å leve et helt nytt liv, og tok farvel med det gamle.

Hvordan kan vi som døde fra synden, fortsette å leve i den? Med disse ordene gir apostelen uttrykk for hvor umulig det vil være at vi som er døde fra synden, ennå skulle kunne leve i den. Og det er dette å "leve" i den, han sier vi ikke kan. Han sier ikke: Hvordan skulle vi da kunne ha synd i oss, hvordan skulle vi da kunne kjenne dens fristelser? Nei, vi gjentar at det han sier, det er: "hvordan kan vi fortsette å leve i den?" Dvs. "leke" med den i livet vårt, akseptere den, slik at den ikke uroer oss mer. Da er vi innstilt på å fortsette i bevisste synder. Fortsette med slike ting som vi vet strir mot Guds bud og vilje. Paulus lærer ikke noe sted at vi skulle være døde fra synden på en slik måte at den ikke lenger bor i vår gamle Adams natur. Heller ikke at vi aldri mer skal få oppleve synden. Han sier ikke at synden aldri mer skal kunne overrumple de som tror. Men han taler inngående og uttrykkelig i Rom 7 om at nettopp denne som "fryder seg i Guds lov etter det indre menneske" (v. 22), likevel "ser en annen lov i lemmene sine" som ligger i strid med loven i hans sinn og tar ham til fange under syndens lov som er i lemmene hans.

Men den alvorlige formaningen Paulus allerede kommer med i dette sjette kapitlet, viser at han ikke så på de troende som syndfrie, når det gjaldt deres kjød og deres falne natur. Heller ikke anså han dem fullkomne når det gjaldt å være på vakt overfor synden. Ellers hadde han jo ikke behøvd å skrive slike formaninger - til dem som han betegner som "døde fra synden" og som "nå av hjertet er blitt lydige mot den lærdomsform som dere ble overgitt til" (v. 17). Derfor må vi ikke tolke apostelens ord med noen slags egne meninger. Alle formaningene hans til de kristne viser at han ennå fant, eller regnet med, feil og mangler hos dem. I dette kapitlet, v. 13, formaner han dem til ikke å stille sine lemmer fram som våpen for urettferdigheten i tjeneste for synden. Så viser da dette tydelig nok at de ikke var fullkomne i sin hellighet, sin gudsfrykt eller årvåkenhet.

Den rette meningen med ordene: "hvordan kan vi som døde fra synden, fortsette å leve i den?" er altså at vi ikke lenger, på linje med verden, kan leve i ro i synden. Vi kan ikke med hensikt og etter vår egen innstilling, tjene synden. Og aller minst i den hensikt og innstilling som ligger i det spørsmålet som er reist: "Skal vi fortsette i synden for at nåden kan bli så mye større?" Overhodet ikke! "På ingen måte!" sier Paulus.